

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek (przewodniczący)

SSN Piotr Sławomir Niedzielak (sprawozdawca)

Stanisław Michał Lesień (ławnik Sądu Najwyższego)

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

w sprawie z wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego w P. o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego w P. – U. O., sygn. akt ASD [...],

po rozpoznaniu zażalenia obrońcy obwinionej na postanowienie Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] z dnia 29 listopada 2018 r. o stwierdzeniu niewłaściwości rzeczowej i przekazaniu sprawy Sądowi Najwyższemu Izbie Dyscyplinarnej,

działając na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz art. 122 ustawy z dnia 8 grudnia 2018 r. o Sądzie Najwyższym.

postanawia:

1. uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę według właściwości do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu - Sądowi Dyscyplinarnemu w [...],

2. kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 18 maja 2005 r. do Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...] wpłynął wniosek Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego w P. o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego w P. – U. O., której Zastępca Rzecznika zarzucił, że:

w dniu 14 października 2004 r. w P. w siedzibie Sądu Rejonowego dokonała zmiany wyroku z dnia 30 września 2004 r. w sprawie IV U [...] Sądu Rejonowego w P. z odwołania J. G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. o odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej, w ten sposób, że z akt sprawy usunęła wyrok z datą 30 września 2004 r., który sporządziła i podpisała bez udziału ławników w dniu 1 października 2004 r., zawierający rozstrzygnięcie o zasądzeniu od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oddział w T. na rzecz J. G. kwotę 15 330 zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku za 35 % długotrwałego uszczerbku na zdrowiu i w jego miejsce załączyła do akt sprawy nowy wyrok z datą 30 września 2004 r., w którym zasądzono od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz J. G. kwotę 6 570 zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku za dalsze 15 % stałego uszczerbku na zdrowiu, i dopuszczając się oczywistej i rażącej obrazę przepisów art. 324 k.p.c., art. 325 k.p.c. i art. 326 § 1 k.p.c., tj. popełnienia przewinienia służbowego z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.).

Dnia 21 lipca 2005 r. Krajowa Rada Sądownictwa podjęła uchwałę Nr [...] o przeniesieniu sędzi U. O. w stan spoczynku, ze względu na stan zdrowia, a przeniesienie to nastąpiło z dniem 3 września 2005 r.

Postanowieniem z dnia 2 marca 2007 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...] postanowił zawiesić postępowanie w sprawie o sygn. akt ASD [...] z uwagi na jedność oraz podmiotowo-przedmiotową tożsamość postępowania dyscyplinarnego i karnego toczącego się przeciwko obwinionej w Prokuraturze Rejonowej w P. w sprawie Ds. [...], uznając zasadność i celowość zawieszenia postępowania dyscyplinarnego do czasu ukończenia postępowania karnego

toczącego się przeciwko temu sędziemu podejrzanemu o popełnienie przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. i art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. i art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 18 § 2 k.k. i w zb. z art. 276 § 1 k.k. i inne.

Prokurator Prokuratury Rejonowej w P. postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2007 r. zawiesił śledztwo z uwagi na długotrwałą przeszkodę uniemożliwiającą kontynuowanie śledztwa spowodowane koniecznością wydania przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] uchwały zezwalającej na zastosowanie względem podejrzanej U. O. – sędziego w stanie spoczynku, środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...] uchwałą z dnia 19 stycznia 2009 r., w sprawie o sygn. akt ASDo [...], zezwolił na zastosowanie wobec sędzi U. O. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny w W. uchwałą z dnia 28 kwietnia 2009 r., w sprawie o sygn. akt SNO 27/09, utrzymał w mocy zaskarżoną uchwałę.

W związku z wyłączeniem się Sędziów Sądu Rejonowego w P. w sprawie o sygn. akt 1 Ds. [...] (poprz. Ds. [...]), prokurator Prokuratury Rejonowej w P. postanowieniem z dnia 27 lipca 2009 r. podjął zawieszone śledztwo.

Dnia 31 grudnia 2009 r. do Sądu Rejonowego w P. skierowany został akt oskarżenia przeciwko U. O..

Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 11 stycznia 2010 r. zwrócił się do Sądu Najwyższego z wnioskiem o rozważanie możliwości przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Wniosek ten, postanowieniem z dnia 25 lutego 2010 r., nie został uwzględniony.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z dnia 31 marca 2010 r., sprawa obwinionej o sygn. akt II K [...] przekazana została do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w X.. Sąd Rejonowy w X. wyrokiem z dnia 15 września 2014 r., w sprawie o sygn. akt II K [...], uznał oskarżoną U. O. za winną wszystkich zarzucanych jej czynów.

Na skutek apelacji oskarżonej i jej obrońcy z dnia 24 listopada 2014 r., Sąd Okręgowy w Ł., w sprawie o sygn. akt V Ka [...], wyrokiem z dnia 20 maja 2015 r. uchylił w części wyrok Sądu Rejonowego w X. z dnia 15 września 2014 r. i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Zarządzeniem z dnia 26 listopada 2018 r., Prezes Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] zarządził wyznaczenie nowego składu orzekającego w sprawie o sygn. akt ASD [...].

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] postanowieniem z dnia 29 listopada 2018 r., w sprawie o sygn. akt ASD [...], postanowił stwierdzić swoją niewłaściwość rzeczową i przekazać sprawę dyscyplinarną przeciwko sędziemu U. O. Sądowi Najwyższemu – Izbie Dyscyplinarnej jako sądowi właściwemu do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. W uzasadnieniu Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] podniósł, że zastosowanie do niniejszej sprawy ma art. 110 § 1 pkt. 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. u.s.p., co zostało wyprowadzone z art. 106 pkt. 16 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, przywołując jednocześnie brzmienie art. 121 wspomnianej ustawy. Ponadto, w ocenie Sądu przepis art. 122 cytowanej ustawy nie dotyczy kwestii ustrojowych, tj. skonstruowania sądownictwa dyscyplinarnego w sposób określony w art. 110 u.s.p., a więc także kwestii związanych z właściwością rzeczową.

Zażalenie na postanowienie wniósł obrońca obwinionej pismem z dnia 27 grudnia 2018 r.. Zaskarżył postanowienie w całości.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 22 § 1 i 3 k.p.k. poprzez wydanie zaskarżonego postanowienia dyscyplinarnego w „próżni procesowej”, tzn. w czasie trwania zawieszenia postępowania dyscyplinarnego w stosunku do sędziego w stanie spoczynku U. O., podczas gdy w okresie zawieszenia dopuszczalne było jedynie podejmowanie czynności w celu zabezpieczenia dowodów przed ich utratą lub zniekształceniem,
2. błędne ustalenie jakoby w niniejszej sprawie zastosowanie miał art. 106 pkt. 16 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, jak również niejasne odwołanie się do art. 122 „cytowanej ustawy”, bez czytelnego określenia której ustaw spośród dwóch powołanych wcześniej w treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, co uniemożliwia obronie ocenę prawidłowości stanowiska Sądu.

Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Wbrew zapatrywaniu Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...], Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna nie jest sądem właściwym do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej sędziego U. O. w pierwszej instancji. Prawidłowa wykładnia art. 122 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym wskazuje, że właściwym organem w tym przedmiocie pozostaje nadal Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...] (w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych w brzmieniu sprzed przed zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym).

Przepis art. 122 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym stanowi wprost, że do postępowań dyscyplinarnych prowadzonych na podstawie ustawy zmienianej w art. 108, tj. ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, stosuje się przepisy dotychczasowe do zakończenia postępowania w instancji, w której się ono toczy.

Ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych, w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, zawierała przed dniem 3 kwietnia 2018 r., uregulowania nie tylko materialnoprawne i procesowe, ale również ustrojowe.

Zarazem wyrażenie „stosuje się przepisy” nie jest tożsame z określeniem "postępowanie toczy się według przepisów", odnosi się bowiem do wszystkich przepisów procesowych, a więc zarówno tych, które regulują "kinetykę", jak i tych, które normują "statykę" procesu, a zatem również to jakie sądy rozpoznają sprawy dyscyplinarne sędziów sądów powszechnych, zarówno w pierwszej, jak i drugiej instancji (patrz w szczególności – uchwała Sądu Najwyższego, 7 sędziów, z dnia 30 września 1998 r. I KZP 14/98, OSNKW 1998/9-10/42, OSP 1998/12/222, Prok. i Pr.-wkł. 1998/11-12/11, Wokanda 1999/2/8, Biul.SN 1998/9/11, M.Prawn. 1998/11/445).

W sprawach, w których wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej wpłynął do sądu dyscyplinarnego przed dniem 3 kwietnia 2018 r., stosuje się zatem

całość dotychczasowych przepisów, tj. również te, które regulują ustrój sądownictwa dyscyplinarnego.

Zgodnie z art. 110 § 1 pkt 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, przed zmianą, która weszła 3 kwietnia 2018 r., sądami dyscyplinarnymi w sprawach sędziów sądów rejonowych były sądy apelacyjne w składach określonych przepisami art. 110 § 4 i art. 111 tej ustawy.

W tym stanie rzeczy sądem właściwym do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej U. O. jest Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...].

Trzeba podnieść, że bez znaczenia dla powyższego stanowiska jest kwestia zawieszenia postępowania, gdyż oznacza ono wyłącznie czasową przerwę w jego biegu, zawierając w sobie element jego kontynuacji i żadną miarą nie unicestwia jego toku, a ty samym nie daje asumptu do stwierdzenia, iż dotychczas prowadzone w I instancji postępowanie przed Sądem Apelacyjnym – Sądem Dyscyplinarnym w [...] przestało się już toczyć. "Instytucja zawieszenia postępowania polega na wstrzymaniu jego biegu na czas wyznaczony trwaniem przeszkody, o której mowa w przepisie art. 22 § 1 k.p.k., co sprawia, że bez prawidłowego podjęcia jego biegu brak jest podstaw do przekazywania sprawy do merytorycznego rozpoznania innemu sądowi właściwemu i przerzucanie na ten sąd badania okoliczności wynikających z powołanego wyżej przepisu (post. SA w Katowicach z 7.01.2004 r., II AKz 1056/03, OSN Prok. i Pr. 2005, nr 1, poz. 2, LEX nr 120332, KZS 2004/6/60, przywołane jako trafne w Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów Steinborn S. (red.), Grajewski J., Rogoziński P. LEX/el., 2016).

Powyższe powoduje, że należy zgodzić się z obrońcą sędziego, że zaskarżone postanowienie zostało wydane niejako w procesowej „próżni”.

Jednocześnie opisana petryfikacja właściwości Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...], powoduje iż Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] w ogóle nie był uprawniony do orzekania w przedmiotowej sprawie, w tym wydania zaskarżonego postanowienia.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.